

Nr 13

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 3 juni 1949 (nr 314) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv, så ock om fortsatt giltighet av samma lag, m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 17 februari 1956 dagtecknad proposition, nr 73, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, jämlikt § 87 regeringsformen föreslagit riksdagen antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 3 juni 1949 (nr 314) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv, så ock om fortsatt giltighet av samma lag; samt

2) lag angående fortsatt giltighet av lagen den 7 december 1951 (nr 767) om räntereglering m. m.

Berörda lagförslag är av följande lydelse.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 1 § lagen den 3 juni 1949 (nr 314) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv, så ock om fortsatt giltighet av samma lag

Härigenom förordnas, *dels* att 1 § lagen den 3 juni 1949 angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv¹, vilken jämlikt lag den 3 juni 1955 (nr 306) gäller till och med den 30 juni 1956, skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges, *dels ock* att lagen i sålunda ändrat skick skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1957.

1 §.

I den mån sådant med hänsyn till utomordentliga omständigheter prövas nödigt må Konungen, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter hörande av bank- och fondinspektionen, förordna

a) att kassareserv, som avses i 63 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse, tillsammans med bankaktiebolags inneliggande kassa skall uppgå till viss bestämd kvotdel, högst femtio procent, av bolagets förbin-

¹ Senaste lydelse av 1 § se 1954: 328.

delser med undantag av garantiförbindelser och skulder på grund av insättningar å sparkasseräkning;

b) att viss bestämd kvotdel av den summa — — — eller bankir;

c) att viss bestämd kvotdel av den under b) — — — tre månader.

Oavsett vad — — — bestämda beloppet.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Förslag

till

Lag

angående fortsatt giltighet av lagen den 7 december 1951 (nr 767)

om räntereglering m. m.

Härigenom förordnas, att lagen den 7 december 1951 om räntereglering m. m., vilken jämlikt lag den 3 juni 1955 (nr 308) gäller till och med den 30 juni 1956, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1957.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehått sex i anledning av densamma väckta motioner, nämligen inom första kammaren nr 496 av herrar *Velander* och *Birke*, nr 497 likaledes av herrar *Velander* och *Birke* och nr 498 av herrar *Weiland* och *Danmans* samt inom andra kammaren nr 654 av herrar *Regnéll* och *Nilsson* i Svalöv (likalydande med I: 496), nr 655 likaledes av herrar *Regnéll* och *Nilsson* i Svalöv (likalydande med I: 497) samt nr 656 av herrar *Gustafson* i Göteborg och *Antby* (likalydande med I: 498). I motionerna I: 496 och II: 654 hemställs att relationstalet mellan banks kassareserv och förbindelser med ändring av propositionens förslag fastställs till tjugofem procent, i motionerna I: 497 och II: 655 yrkas avslag å Kungl. Maj:ts förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 7 december 1951 (nr 767) om räntereglering m. m. och i motionerna I: 498 och II: 656 föreslås att riksdagen måtte dels med ändring av vad Kungl. Maj:t hemställt i propositionen för sin del besluta sådan lydelse av 1 § lagen angående rätt för Konungen att meddela bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv, att relationstalet mellan bankaktiebolags kassareserv och förbindelser fastställs till 25, dels ock avslå det i propositionen framlagda förslaget om ytterligare förlängning av ränteregleringslagen.

Beträffande motiveringen för de i motionerna framförda yrkandena hänvisas till motionerna I: 496, I: 497 och II: 656.

I en den 12 januari 1956 dagtecknad skrivelse har *fullmäktige i riksbanken* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *dels* att lagen den 3 juni 1949 (nr 314) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv måtte erhålla för-

längd giltighet till och med den 30 juni 1957, dels ock att lagen den 7 december 1951 (nr 767) om räntereglering m. m. måtte erhålla förlängd giltighet till och med den 30 juni 1957.

Över fullmäktiges skrivelse har, efter remiss, yttranden avgivits av *fullmäktige i riksgäldskontoret, bank- och fondinspektionen* samt *Svenska bankföreningen*.

Beträffande innehållet i bankofullmäktiges skrivelse och remissyttrandena får utskottet hänvisa till propositionen.

Departementschefen har i fråga om lagstiftningen angående bankaktiebolagens kassareserv anfört att den nya banklagens regler i detta hänseende är — på samma sätt som fallet var beträffande kassareservreglerna i 1911 års lag — endast inriktade på att skydda bankernas likviditet. Vid tillkomsten av nya banklagen förutsattes att i den mån penningpolitiskt motiverade kassareservregler är erforderliga, bestämmelser härom liksom hittills skulle meddelas i särskild författning. I proposition nr 3 till 1955 års riksdag, varigenom riksdagen förelades förslag till ny banklag, uttalade dåvarande chefen för finansdepartementet att det torde få betraktas som tveksamt huruvida en penningpolitisk beredskapslagstiftning på detta område i fortsättningen borde få samma konstruktion som i 1949 års lag angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv. En omprövning av principerna för denna lagstiftning torde, framhölls det vidare, med hänsyn härtill icke kunna anses opåkallad.

I den nu föreliggande framställningen från bankofullmäktige har fullmäktige meddelat att inom riksbanken påbörjats vissa förberedande undersökningar rörande en ny särskild kassareservlagstiftning. Arbetet härmed har dock icke framskridit så långt, att något författningsförslag kan föreläggas årets riksdag. Under sådana förhållanden och då det i princip torde råda enighet om att en beredskapslagstiftning på förevarande område är nödvändig biträder jag förslaget, att 1949 års lag förlänas fortsatt giltighet under ytterligare ett år eller alltså till och med den 30 juni 1957.

Under remissbehandlingen har av bankföreningen yrkats att maximitalet för kassareservkvoten, som 1954 höjdes från 25 till 50 procent, måtte nedsättas. Yrkande av enahanda innebörd förelåg, då frågan om en förlängning av 1949 års lag prövades vid 1955 års riksdag. Yrkandet avvisades emellertid, då den lägre likviditetskvoten icke vore tillräcklig om man med lagen ville även för de betydelsefullaste bankerna nå en verkan motsvarande den som ernåtts med de tidigare överenskommelserna mellan riksbanken och affärsbankerna om en restriktiv kreditgivning. Någon anledning att nu intaga en annan ståndpunkt föreligger icke. Maximitalet för kassareservkvoten bör sålunda enligt min mening bibehållas vid 50 procent.

På sätt bank- och fondinspektionen föreslagit bör den formella ändringen vidtagas i 1 §, att hänvisningen till kassareservreglerna i 1911 års banklag ändras till att i stället avse motsvarande regler i nya banklagen.

Beträffande bankofullmäktiges framställning om förlängd giltighet av ränteregleringslagen har departementschefen uttalat följande.

Giltighetstiden för ränteregleringslagen utgår den 30 juni 1956. I sin tidigare omnämnda framställning har fullmäktige i riksbanken hemställt, att lagen måtte ges förlängd giltighet, förslagsvis för tiden till och med den 30 juni 1957. Fullmäktige har som skäl härför anfört, att lagen borde bibehållas i beredskapssyfte. Jag delar denna uppfattning. Jag tillstyrker sålunda att ränteregleringslagen ges förlängd giltighet under ytterligare ett år eller sålunda till utgången av juni månad 1957.

Förslaget till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 3 juni 1949 (nr 314) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv, så ock om fortsatt giltighet av samma lag, har av *lagrådet* lämnats utan erinran. Vad beträffar förslaget till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 7 december 1951 (nr 767) om räntereglering m. m. yttrar *lagrådet*, att *lagrådet* förut i utlåtande den 31 januari 1955 över ett då föreliggande lagförslag, avseende förlängning av ränteregleringslagens giltighetstid fram till den 1 juli 1956, under hänvisning till vad i vissa tidigare *lagrådsutlåtanden* anförts avstyrkt sagda förlängning. *Lagrådet* har icke funnit anledning att frångå den uppfattning som *lagrådet* då lät komma till synes och avstyrker förty det nu remitterade förslaget om ytterligare förlängning av ränteregleringslagen.

Departementschefen har i anledning av *lagrådets* yttrande anfört följande.

Med åberopande av att *lagrådet* förut i utlåtande den 31 januari 1955 avstyrkte ett då föreliggande lagförslag avseende förlängning av ränteregleringslagens giltighetstid fram till den 1 juli 1956, har *lagrådet* avstyrkt jämväl det nu remitterade förslaget om ytterligare förlängning av samma lag. Då några nya synpunkter nu icke framförts, inskränker jag mig till att hänvisa till vad jag anförde vid min anmälan av ärendet den 27 januari i år. Jag vidhåller min där uttalade uppfattning, att denna lagstiftning bör bibehållas i beredskapssyfte.

Utskottet. De synpunkter som av *departementschefen* anförts som motiv för en förlängning av dels 1949 års lag angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv, dels ock ränteregleringslagen delas av *utskottet*. Då propositionen icke heller i övrigt givit anledning till erinran från *utskottets* sida hemställer *utskottet*,

att riksdagen, med avslag å motionerna I: 496, I: 497 och I: 498 samt II: 654, II: 655 och II: 656, må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 20 mars 1956

På bankoutskottets vägnar:

FRANS SEVERIN

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf, Fahlander, Mogård*, Boo*, Werner, Geijer, Svärd och Danmans; samt

från andra kammaren: herrar Severin i Stockholm, Schmidt, Nilsson i Landskrona*, Sköldin*, Persson i Norrby, Carlsson i Tibro, Sehlstedt och Regnéll.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Ewerlöf, Svärd, Danmans, Schmidt, Carlsson* i Tibro och *Regnéll*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till motionerna I: 496, I: 497 och I: 498 samt II: 654, II: 655 och II: 656 och att utskottet under återopande av vad i motionerna anförts sålunda bort hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till motionerna I: 496, I: 497 och I: 498 samt II: 654, II: 655 och II: 656,

1) för sin del antaga Kungl. Maj:ts förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 3 juni 1949 (nr 314) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv, med den ändringen att 1 § erhåller följande lydelse:

1 §.

I den mån sådant med hänsyn till utomordentliga omständigheter prövas nödigt må Konungen, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter hörande av bank- och fondinspektionen, förordna

a) att kassareserv, som avses i 63 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse, tillsammans med bankaktiebolags ineliggande kassa skall uppgå till viss bestämd kvotdel, högst tjugofem procent, av bolagets förbindelser med undantag av garantiförbindelser och skulder på grund av insättningar å sparkasseräkning;

b) att viss bestämd kvotdel av den summa — — — eller bankir;

c) att viss bestämd kvotdel av den under b) — — — tre månader.

Oavsett vad — — — bestämda beloppet.

2) avslå Kungl. Maj:ts förslag om fortsatt giltighet av lagen den 7 september 1951 (nr 767) om räntereglering m. m.